

Н. С. Пугачова, асистент,
кафедра економічної теорії та інтелектуальної власності

ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЗАЦІЄЮ АГАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Постановка проблеми. Нинішні реалії стану навколишнього середовища та екології загалом в Україні є критичними, в тому числі і в зв'язку із розвитком агарного виробництва. Агарне виробництво має надзвичайно строкату картину: від примітивної підсічно-вогневої системи до високоточної технології ведення землеробства, при якій використовуються найсучасніша техніка, що отримує інформацію із супутників. Агарний сектор незаперечно є найважливішою складовою частиною біосфери та імперативно пов'язаний і, безумовно, повинен балансувати з природними екосистемами, ставлячи при цьому багатofункціональність сільського господарства в ряд незаперечних проблем, вирішення яких сприяє забезпеченню екологічної рівноваги глобальної екосистеми. Сучасний стан навколишнього середовища котрий спричинив тривалий період інтенсивного землекористування, недотримання норм внесення добрив, гербіцидів, інсектицидів, ігнорування сівозмін для отримання максимального врожаю, відсутність прогресивного і досить повного законодавчо-правового полярегулювання в агарній сфері на національному рівні та нормативно-методичного забезпечення законодавчих актів для регіональних і місцевих рівнів вимагає негайного і постійного втручання з боку держави.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням екологізації державного управління приділяється багато уваги дослідників як в Україні, так і за кордоном. Ідеї екологічного управління, а також пропозиції щодо впровадження відповідних механізмів містяться у наукових працях вітчизняних науковців, зокрема: В. Андрейцева, Г. Балюка, О. Бондара, О. Веклич, Т. Галушкіної, Б. Данилишина, С. Дорогунцова, Л. Мельника, О. Олефіренко, І. Синякевич, М. Хвесика, В. Шевчука та інших.

Серед зарубіжного наукового доробку в контексті обґрунтування розвитку екологізації державного управління особливий інтерес становлять роботи: Р. Аллена, Е. Белсдона, Дж. Боверса, В. Уїнстона та ін.

Чимало досліджень екологічного спрямування проведено і у вітчизняній галузі науки «Державне управління». Зокрема, цією проблематикою займалися: А. Антонов, В.Бакуменко, А. Балашов, П.

Гаман, О. Долгальова, Т. Иванова, О. Лазар, Н. Малиш, С. Марова О. Шаптала та інші.

Результати дослідження. На сучасному етапі економічного розвитку країни успішне вирішення проблем, пов'язаних з використанням, охороною та відтворенням природних ресурсів, навколишнього середовища в цілому, значною мірою визначається досконалістю форм і методів фінансування та кредитування природоохоронних заходів, стимулювання раціонального природокористування з боку держави. Відсутність протягом останніх десятиріч ефективно діючих правових, адміністративних та економічних механізмів регулювання екологізації аграрного виробництва, захисту навколишнього природного середовища, а також низька економічна суспільна свідомість, високий рівень концентрації промисловості, непродумане, екологічно необґрунтоване розміщення й фінансування і здійснення природоохоронних заходів за залишковим принципом призвели до високого техногенного навантаження на природне середовище, до його інтенсивної деградації, надмірного забруднення поверхневих і підземних вод, земель, накопичення у величезних кількостях відходів виробництва.

Сучасна управлінська наукова література зафіксувала наявність глибокої та безпрецедентної кризи у сфері управління в Україні. Зокрема підкреслюється, що “головним винуватцем глибокого соціально-економічного падіння доцільно було би вважати кризу не самої економіки, а систему державного управління, наслідком якої є негаразди у всіх сферах життєдіяльності країни” [1, с. 50].

Головною мета будь-якого управлінця в публічній чи приватній сфері майже є досягнення максимальної ефективності, дієвості й результативності з мінімальними затратами ресурсів, часу і зусиль. Основні завдання публічного управлінця, сильно відрізняється від завдань бізнесового управлінця. Бізнесовий управлінець своєю діяльністю прямо впливає на отримання прибутку певної підприємства, організації тощо, публічний управлінець – на якість життя громадян певної адміністративно-територіальної одиниці чи держави в цілому. Публічний управлінець дбає про те, як найраціональніше використати публічну інфраструктуру для виробництва публічних благ та задоволення суспільного інтересу [2, 73].

Сам термін “публічне управління” (англ. public management), що змінив термін “публічне адміністрування” (англ. public administration), вперше був використаний у науковій практиці у 1972 р. англійським державним службовцем Д. Кілінгом у його науковій праці

“Management in Government” [3], в якій відзначалося, що “публічне управління – це пошук у найкращий спосіб використання ресурсів задля досягнення пріоритетних цілей державної політики”. Своєю чергою, один із сучасних дослідників публічного управління Г. Букерт [4] наголошує на тому, що “публічне управління не є певним нейтральним, технічним процесом, а є діяльністю, яка тісно пов’язана з політикою, законом і громадянським суспільством”.

Сучасна державна система управління екологізацією аграрного виробництва є занадто централізованою та носить елементи відомчості. Це веде до зниження ефективності управління на регіональному рівні, зокрема у напрямках планування та використання інвестицій природоохоронного призначення, а також не дає можливості повністю враховувати територіальні інтереси у створенні екологічно безпечного довкілля.

У сучасних умовах, за визначеннями А. Мельника та О. Оболенського, поняття «публічне управління» зорієнтоване на реалізацію публічних (загальних) інтересів і включає такі складові, як державне управління (суб’єктом є органи державної влади) і громадське управління (суб’єктом є громадські інституції). В умовах розгортання демократичних перетворень зростає активність і громадських структур в управлінні не тільки громадськими, а й державними справами, у розв’язанні суспільних проблем [5].

Висновки. Отже, можна зробити висновок, що головною особливістю та відмінністю публічного від державного управління є не держава, а народ. Один з сучасних дослідників публічного управління Гірт Букерт наголошує на тому, що «публічне управління не є якимось нейтральним, технічним процесом, натомість є діяльністю, яка тісно пов’язана із політикою, законом та громадянським суспільством».

Публічне управління екологізацією аграрного виробництва в регіоні можливе тільки у разі застосування комплексного механізму управління у сфері екологізації аграрного сектору, а також необхідним є значне удосконалення реалізації всіх його складових у процесі сталого розвитку і, насамперед, на регіональному рівні з урахуванням позицій громад.

Список використаних джерел

1. Рудніцька Р. М. Сутність і зміст механізмів державного управління та принципів їх функціонування / Р. М. Рудніцька, О. Г. Сидорчук // Публічне управління. – 2014. – № 4 (10). – С. 50–60.
2. Босак О. З. Становлення та розвиток системи публічного управління в Україні // Реформа публічного управління в Україні: виклики, стратегії, майбутнє : монографія / Босак О. З. / Нац. акад.

держ. упр. при Президентові України ; відп. редактор І. А. Грицяк. – К.: К.І.С., 2009. – 240 с.

3. Keeling D. Management in Government [Text] / D. Keeling. – London: Allen & Unwin, 1972.–P.15.

4. Bouckaert G. Modernizing the Rechtsstaat: Paradoxes of the Management Agenda [Text] / G. Bouckaert.—Berlin: Duncker & Humblot, 2002. – P. 26.

5. Глосарій Програми розвитку ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministrationGlossary>.

6. Мельник А.Ф. Державне управління : підручник / А. Ф. Мельник – К.: Знання, 2009. – 582 с.